

En ny grund.

Jan-Erik Holm:
Fascism och moral.Reformskolorna ha blivit
soldatskolor.

Tyska forskare till Sverige?

Lyckliga amatörer
i Scenstudion i Ålsten.

Vad har hänt?

Den första uppseendeväckande kommunikationen om valförsättskottets beslut i arbetslöshetsfrågorna, följdes på tisdagen av den officiella vöteringen om lönebestämmelserna vid reservarbetena. Dessa utgöra en huvudbeständsdel i den överenskomme, som träffats mellan partierna med jordbruksministern, hr Pehrsson i Bramstorp och Österström som huvudpersoner. Med 14 röster mot 9 beslutades de avtalsliga lövorna. Till socialdemokraternas slöto sig två bondeförbundare och högermännen hr Wohlén. På den andra sidan vor sex högermän och de tre frisinade ledamöterna. Hr Olsson i Kullenbergs-torp röstade icke.

»Den stora kohandeln» har dock fått efterspel — högern och de frisinade anse sig icke förrän i efterhand ha underrättats om den uppgörelse som bondeförbundet redan säkerställt med socialdemokraterna. Hr Westmans, bondeförbundarens, expressbrev där han meddelade ställningen ha fått en nästan mystisk glans över sig, ingen tycks veta exakt när och var de kommo fram. I stort sett kan man slutligen säga att uppgörelsen fått en ganska dålig press.

ETT AV HUVUDDISKUSSIONSAMNENA vid sextonde nordiska kongressen för invärtes medicin, som just nu är samlad i Uppsala med 300 deltagare, har varit *Kost och dietfrågor*, där kostens betydelse vid olika sjukdomar och för välbefinnandet över huvud taget diskuteras ur olika synpunkter. Bland deltagarna var d:r Händehde från Danmark, vilken som vanligt gick till stormens emot biften och drog en lans för bananen. Kongressen har f. ö. haft ett stort arbetsprogram med många framstående talare.

TYSKLAND HAR FATT EN TILLRÄTTAVISNING I N. F:s råd, genom rådets godkännande av petitionen från Oberschlesien om behandlingen av judarna. N. F:s juristkommitté har konstaterat att den tyska antijude-lagstiftningen i Oberschlesien strider mot de minoritetsbestämmelser som Tyskland själv godkände 1922 och som innebär att tyska regeringen tillräkna alla invånare fullständigt skydd till liv och medborgerligt frihet utan hänsyn till härkomst, nationalitet, språk, ras eller religion.

N. F:s råd skall nu ta upp hela frågan till behandling — att Tyskland själv inte röstade ja för beslutet kommer inte att hindra utredningens gång.

ÖSTERRIKES FÖRBUNDSKANSLER, Dr DOLLFUSS, kom i tisdags tillbaka från Rom, dit han rest för att hämta kraft och stöd hos Mussolini i sin hårda kamp för Österrikes självständighet mot de tyska påtryckningarna, som ta allt skarpere former. Efter vad det uppges kommer Mussolini att media i konflikten mellan de båda länderna — och till Österrikes fördel. Det

Den tyska attacken mot kvinnornas förvärvsarbete.

Den i Tyskland redan påbörjade allmänna attacken mot kvinnornas förvärvsarbete har satt in med ny kraft. Riktlinjerna för angreppet äro uppdragna i

lagen av den första juni
angående åtgärder till
arbetslöshetens lindrande.

Den beslutades av riksregeringen natten till förra torsdagen och trädde i kraft morgon därpå. Med all reservation för tolkningen av den på sina ställen tämligen svärbegripliga lagtexten tycks här göras ett målmedvetet försök att i stor stil driva kvinnorna bort från arbetsmarknaden. Det är inte längre som hittills fråga om avskedandet av enstaka kvinnor i statsjänst eller på mera framskjutna poster, eller en förklaring i stil med den som gjorts till kvinnliga stadsfullmäktige, att de inte längre äro önskvärda. Nu gäller det de stora massorna i industrien och kontorsvärlden. Lagen innehåller visserligen inga direkta förbud mot kvinnor i fabriker och på kontor. Men den går ut på att så långt det är möjligt överföra dem till husligt arbete.

För det första skola familjer förmas att i största möjliga utsträckning anställa hembiträden. För att locka dem till detta beviljas vissa skattelindringar, i stil med barnavdrag, för varje hembiträde, ända upp till 3 stycken. För det andra införes

åtgärder till äktenskapsfrekvensens höjande,

allt i avsikt att förnämligen kvinnorna att uppges sina anställningar.

Till att börja med utlovos nu ett äktenskapslån på upp till ettusen mark, för alla tyska medborgare som ingå äktenskap efter lagens ikraftträdande. Men villkoret för att erhålla detta lån är för det första att

den blivande äkta maken
uppgiver sin plats

och för det andra att hon förbinder sig att inte åter ta avlönad anställning så länge hennes man äger en inkomst på minst 125 mark i månaden och det erhållna äktenskapslånet inte är fullständigt återbetalat. Det är nämligen inte nog med att hustrun skall avstå sin arbetsinkomst vid äktenskapets ingående — äktenskapsbidraget skall också betala — blir inte så roligt för Hitler, som ju lär besattisat sig på ett gernskamt national-socialistiskt valde ända till italienska gränsen och omfattande både Österrike, Schweiz, Holland, alla Skandinavien och de baltiska länderna.

FYRMAKTSPAKTEN mellan England, Frankrike, Italien och Tyskland har avslutats, allt gälla tills vidare i tio år, sedan med uppsägningstid på två år. De fyra makterna ha därmed gjort sig till ledare av den politiska utvecklingen i Europa. De förklara sig vilja trygga nedrustningskonferensen och ett politiskt samarbete inom N. F:s ram. Rustnings-

las igen med en procent pr månad. Äktenskapsbidraget utbetalas i regel i sin helhet till mannen — i fall av äktenskapsförord med hälften till vardera maken — men både hustrun och mannen äro i lika hög grad ansvariga för dess återbetalning! Det utbetalas i form av värupanvisningar, som gälla för möbler och husgeråd. Och hur finansieras nu dessa märkvärdiga lån? Jo, medelst

en skatt på ogifta,

såväl män som kvinnor under 55 år med en inkomst av minst 75 mark pr månad. Skatten utgår, alltefter inkomsternas storlek, med 2—5 procent. För en inkomsttagare med t. ex. 75 mark i månaden betyder detta en äktenskapskatt på 18 mark om året, för en person med 500 mark i månadsinkomst 300 marks äktenskapskatt etc.

På detta sätt beräknar regeringen att kunna stifta 140,000 äktenskap, d. v. s. avskedandet av lika många kvinnor från avlönade platser.

Lagen innehåller för övrigt ett stort program till arbetslöshetens bekämpande. Det är, som *Völkischer Beobachter* uttrycker sig,

ett generalangrepp på krisen,

en begynnande fyraårsplan, som inom fyra år skall ha avskafat arbetslösheten. »Staten placeras som hjälpare i hushållningens centrum.»

Granskar man generalangreppet närmare skall man finna en omfattande plan till bostads-, jord- och vägförbättringar samt naturavseendestöd åt inhemska arbetslösa. Men när det gäller finansieringen av dessa stora planer befinns det att staten ställer till förfogande en miljard mark — som den icke äger! Den utfärdar dels s. k. arbetsvärdebevis, som kommu- ner och församlingar få betala igen, vidare skapas en fond för *frivilliga gjord* till det nationella arbetets främjande och slutligen tas äktenskapskattmedlen i anspråk. På detta sätt — beräknar man — skola 400,000 arbetslösa beredas selskapsättning. Allihanda skattelindringar för dem som bidraga till produktionens ökande utlysas dessutom.

Hur Tysklands arbetande kvinnor reagera emot detta program, får man nog inte veta. Men andra länders kvinnor ha all anledning att sätta sig in i de företagna åtgärdernas verkliga innebörd.

frågor som inte klaras upp i Genëve skola bli föremål för deras överläggningar från fall till fall.

AMERIKAS AVSKED till guldmynften är definitivt genom lag. Dess gäldenärer skulle väl gärna se att få erlagga skulderna i pappersdollarsvaluta — men det går för närvarande dåligt med betalningsuppgörelserna. Englands regering skall om fredag avgöra huruvida England betalar eller ej — möjligen blir det denna gång endast en mindre avbetalning.

Veckovakalen

Läckt och hälsosamt
är smörgåsbrödet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.

Undvik efterapningar!

Begär uttryckligen Uplandskubben!

Märta Schulz-Cajander:

Finland i valets tecken.

En nyformation av landets politiska liv.

Den riksdag som 1930 tillkom under den väl hårdaste politiska kraftmätning, som någonsin ägt rum i vårt land, fick mot förmodan sitta ut sin tid. Ett nytt val förestår oss nu efter förflutna tre år, och de första valförberedelserna med alla sina spänningar, inre motsättningar äro numera klara. Återstår endast de sista valförbundsbesluten innan den 15 juni, därefter är allting färdigt till kampanj.

Som den första upptakten till valkampen kan man räkna det dramatiska intermezzot i Tammerfors den 25 maj, då ett skydds-kårskompani begick övervåld mot socialdemokraternas flaggning på sin partidag. Ehuru mängden i vårt land formerar sin uppfattning om denna händelse mot bakgrunden av den omständighet, att Tammerfors socialdemokratiska majoritet i stadsfullmäktige förbjöd officiell flaggning den 16 maj, som detta är överallt i Finland firades såsom ett femtonårsminne av Finlands politiska befrielseverk i dubbel mening, och i skydds-kårens handlingssätt endast ser en reaktion emot denna socialdemokraternas ut-

maning mot den fosterländska andan, har dock en rättsopinion mot det skedda gjort sig vägledande kraftigt gällande. Skydds-kåren bör som en statsunderstödd ordningsmakt icke verka i någon politisk meningsriktning, rättskydd bör likaså givas varje lagligt verkande organisation i vårt lagbundna rike.

Det socialdemokratiska partiet, som omfattar såväl svensk- som finsktalande partifränder har härmed utan tvivel fått ett starkt valtaktiskt grepp om sina väljarskaran. Partiet har därtill givit utfästelse för sin aktning för den svenska minoritetens bland befolkningen rätt och dess språk. Det sista ordet torde icke heller vara utsagt i denna angelägenhet i den valkamp som utfästas, och vars resultat kommer att utlösas vid valurnorna den första och tredje juli.

Resultatet av valförberedelserna utvisar en häpnadsväckande förändring av landets politiska liv. Detta blir syn för såväl det som att leva i brytningsår och att den starka politiska press, som folket senaste utsattes för, har resulterat i ett fram-

(Forts. å sid. 4.)

Avrustningskonferensen fortsätter.

Avrustningskonferensen har ajournerats till att börja med på en månad. Egentligen var allting redo för ett avgörande. Definitionerna äro klara, paragraferna finnas förarbetade, alla utredningar är gjorda. Men meningsskiljaktigheterna på väsentliga punkter voro så svåra, att man inte vågade ta avgörandet. Typiskt för de deltagande makternas hållning är att de alltså inte våga låta det gå till en sprängning av konferensen utan griper man till den vanliga taktiken: att överanvända åt några olyckliga personer att söka brygga över svårigheterna. Fast de veta att dessa egentligen inte kunna lösas genom någon formulerings-skicklighet eller på intellektuell väg, ty det gäller vilja, känslor, tro, mistro.

Även om den stora allmänheten tappat räkningen på de förslag och motförslag och sammanjämningsresolutioner som följt varandra under den senaste fasen av konferensen, så bör den inte tro att allt står på samma punkt som då den började. Situationen är åtminstone en annan om den inte är bättre. Intresset upptages icke längre som förut så mycket av frågan om vilka vapenslag som skola offras vid avrustningen. Det har nog genom allt detta åltände dock blivit klart, att man ska gå på de offensiva vapnen om man skall ta något alls. Där är det numera bara Englands eller rättare den engelska delegationens komprometterande krav på att få behålla bombflygplan för polisändamål mot vissa vilka stammar som är en hake. Kommer man engelsmännen rätt, så kommer regeringen inte att kunna uppehålla denna skandalösa reservation om avskatfandet av luftvapnet en gång hänger på den.

Nej, efter den tyska reträtten i de tekniska frågorna, har svårigheterna koncentrerats på de frågor som alltid legat djupast i botten på avrustningsproblemet: hur ska man kontrollera att en avrustningskonvention verkligen genomföres? Genom vilka sanktioner ska man bestraffa den makt som bryter mot sin egen underskrift på avrustningskonventionen? Hur ska man komma åt den privata vapenhandeln? Vilken säkerhet får man i stället för bombflygplan, tanks, slagskepp och undervattensbåtar? Vilka gemensamma åtgärder skola vi förlita oss att vidtaga mot den fredsbråk?

Det är alltså hela det europeiska problemet, eller rättare världspolitiskt i hela dess vidd, som rullas upp av avrustningskonferensen. Men frågorna äro formulerade av Frankrike och betyda egentligen detta: Vi låta icke på Tyskland, vi ha aldrig gjort det, men vi låta framför allt icke på Hitlers Tyskland. Därför måste vi kontrollera hur de uppfylla sitt givna ord. Därför måste vi ha klara straffparagrafer att ta till om de bryta sitt ord. Därför måste vi ha säkerhet för att andra makter ställa sig solidariska med oss den dag ett i hemlighet uppripar Tyskland sätter sitt revanschkrig i gång. För kan vi inte skriva på någon avrustningskonvention.

Till detta komplex av frågor hör idén

(Forts. å sid. 4.)

TILL EDDERT FÖRFOGANDE

ALL-ROUND
FOTOC. E. BERGWALL
FREGATAN 7-9 Tel. 323902

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfridag.
Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. N. 48.42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh: *Eva Andén.*
Norrlångsgatan 18.
Tel. 73.75, 75.76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver.
Boutredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Stockholms Yngre Tandläkares Förening.

Kvinnliga tandläkares klinik.

Ad. Fredr. Kyrkog. 1 (v. Sveavägen)
Ldg. tandläkarna Astrid Gyllen-
creutz, Ingrid Huss, Ruth Öbrling.
Tid fr. tel. 20 0373. Särskild mot-
tagning för barn (tandl. Huss.)
Månd., onsd., fred. 3.30—6.

Klockarebolagets

(f. d. Wissnells, etab. 1818)
Begravningsbyrå & likstiftfabrik
Fabrik och utställning:
Skepparegatan 39
Telefoner: 67 34 36 • 61 20 98
Efter affärsd: Enskede 29 30
Filialer: Agnegatan 40, 53 35 28
S:t Paulsgatan 15, 40 30 87
Ombud för Sv. Eldbegravningsföreningen

Liliesjöes

Parfumeri- och Sjukvårdsaffär
STOCKHOLM

Butiker:
Fridhemsgatan 16 — Tel. 50 59 82.
Hantverkargatan 85 — Tel. 50 55 85.
Sveavägen 109 — Tel. 31 70 25.
El. värmeuddar — Kattskinn —
Kamelhärsartiklar — Urinbehållare
— Sanitetsbyxor för damer —
Allt i branschen.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSCHEM

LINNÉGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryckt och ögen. väsk. Tel. 778 24.

Tidevarvet

Mot diktatur

Mot våld

Mot klass- och rashögråd

För demokrati

För pacifism

För rättsamhället

Stöd våra strävanden!

PRENUMERERA

på postgiro 1544

Halvårs-

prenumeration

Kr. 3:25

Den 10 Juni 1933.

En ny grund.

Det är påtagligt att statsmakternas understöd åt jordbruket huvudsakligast går ut på att hjälpa och vidmakthålla de nuvarande jordinnehavarnas bekvämsamma ställning. Politiska skäl, som äro ovidkommande för jordbrukets del, äro här till bidragande. Anmärkningsvärt är att vid den nu företagna fastighetstaxeringen, taxeringsvärdet i regel höjts på mindre och medelstora gårdar och på större gårdar visserligen sjunkit något i avseende på jordvärdet, men i stället blivit höjt beträffande skogsvärdet, ett förhållande, som synes meningslost då man sedan beviljar understöd.

Ofrånkomligt är, att en varaktig förbättring för jordbruket ej kan inträffa, förrän de missförhållanden avlägsnas, som orsaka modernärrens tryckta läge, ej blott en eller annan jordbrukares privata obestånd. Givetvis är Sverige ej oberoende av andra länders tillgångar och bestämmelser, men säkert är, att de sistas ärens nödläge grundlades under den för jordbruket under krisåren gyllene tiden, då jordvärdet stod högt och spekulering med jord drevs till sin spets. Det är återverkningsarna härav, som nu göra sig gällande. Saluvarer av jord har sjunkit betydligt under de vid senaste fastighetstaxeringar äsatta värden men skuldställningen står kvar från den tid det lönade sig att spekulera med jord. Det är detta jordbruket med nuvarande låga priser å jordbruksprodukter i främsta rummet ej kan bära och det är ett förlopp, som ständigt kommer att utpreppas vid eventuella hög- och lågkonjunkurer, så länge tillfälle till spekulering med jord är möjlig.

Både för samhället som helhet och för jordbrukets bäkrkraft synes det vara av allra största betydelse att minska jordbrukets skuldbörda samt på ett sådant sätt att den i en framtid ej återigen kommer att betunga jorden. Detta kan endast ske genom en ny äganderättslag eller tillämpning i enklart möjliga form av äborätten, d. v. s. ärtligt och förytterligt besittningsrätt av jord mot årlig avgäld och på obegränsad tid. Jordvärdet skall regleras genom jordens avkastningsförmåga, genom priset på dess produkter, ej genom enskild spekulationslust, vars verkningar kvarstår från goda till dåliga tider. Samhällets ingripande för att rådda jordbruket bör därför i första hand ske genom att förvärva jord, till sådan myckenhet att detta inverk på prisläget, och vilken jord sedan utlämnas i områden av lämplig storlek enligt ovan nämnda principer. Förutvarande ägare som så önska och där till befinnas lämpliga böra givetvis ha företräde att enligt dessa former bli innehavare av gården eller del därav. För skogsbrukets del torde en uppdelning av skogen i smärre områden vara ofördelaktig, då en rationell skötsel med sakkunnig ledning under sådana förhållanden blir för dyrbar.

En utredning angående jordfrågans nuvarande läge och de orsaker, som djupast föranlett jordbrukets

Svensk och dansk jordpolitik.

Regeringsförslaget om en statlig lånefond för arbetsmarknadsbillets avriksdagen i förra veckan. Det var den första i särskilda utskottet färdigbehandlade fråga som därmed förelades kamrarna och även på sätt sätt betecknade för utskottets inställning till jordfrågorna i sin helhet. Ty vad som än ästadkommits i den stora förlikningen ifråga om jordbruksstödning åtgärder, några ansats till en lösning av jordfrågan på lång sikt kan man icke skönja. Hittills förekommer mjölkreglering, som skall bringa upp smörpriset till kr. 2:30, samt understöd åt smörexporten med hjälp av margarinnacs; inrättandet av en slakterilånefond, åtgärder till potatispritsens ökade användning, äggreglering, spannmålsreglering, inmalningsväg för havre. Den protektionistiska provkattan är fullständig.

Med förslaget till småbrukarlånefond skall nu den erforderliga jorden anskaffas, med vars hjälp blivande jordbrukare skola komma i åtnjutande av alla de skyddande och prisstegrande åtgärderna. Lånen skola uppgå till högst 6.000 kr. — ur en fond på två och en halv miljon kr. — och äro avsedda för skogsarbetare och med dem likställta för förvarande av jordbruk, framförallt sådana som kunna drivas jämsides med annat yrke.

Det är anmärkningsvärt att i den stora partiuppställningen inför krisfrågorna som träffades i Danmark i vintras, kraven aldrig släpptes på en fortsatt lösning av jordfrågan i riktning mot sänkt jordvärde och minskad spekulering. När regeringsförslaget slutligen antogs av riksdagen i något ändrad form, hade t. ex. lagen om jordvärdestegringsavgift till det allmänna uppnått icke bära socialdemokraternas och radikala vänstres utan även venstres anslutning — alltså det parti, som snarast motsvarar vårt bondeförbund.

I den svenska uppställningen ha socialdemokraterna alldeles släppt dessa sina vedertagna önskemål, att de blivde bortglömda av bondeförbundet är mindre förvånande. De danska partiernas enighet om att vid sidan av en tillfällig krislösnings fasthålla det principiella kravet på jordens frigörande från skuldställning och spekulering är emellertid ett uppdrag av exempel.

obestånd är därför nödvändig och ett förslag till nästa års riksdag. Denna utredning skulle omfatta dels tillämpningen av en förenklad äborätt i större utsträckning och under namn av en ny äganderättslag samt möjligheten av anskaffande av medel här till från eventuella anslag och fonder, dels statens förhandsrätt att inköpa på exekutiv auktion salubjudna jord till samma pris som högsta vid auktionen avgivna anbud, därest staten inom en månad gör denna sin rätt gällande, dels i vilken utsträckning hittills brukades åkerjord, vilken genom produktivt arbete skulle ge tillfälle till försörjning kan befinnas lämplig och åtkomlig, dels en rättvisare beskattning av jordbruket, som tar bort det osäkra deklarations-systemet och i stället utgår från en fastighetsskatt motsvarande taxeringsvärdet som bör rätta sig efter gällande jordvärde, och en rörlig inkomstskatt fastställd länsvis efter en löpande skala olika för olika å och lään beroende på skörderesultatet samt priset på jordbruksprodukter.

Genomförandet av dylika reformer i stället för en mängfald tvångsregleringar och åtgärder i protektionistisk anda skulle rådda många jordbrukare från att som nu, i kampen för en äganderätt vilken i själva

Tyska forskare till Sverige?

Frågan om Sverige kan ta emot tyska vetenskapsmän och studenter besvarades i förra numret av Tidevarvet av flera representanter för högskolorna i Stockholm och ett par andra talesmän för intellektuella yrken. I stort sett gingo svaren ut på att man visserligen önskar att någonting kunde göras för de tyskar, som måst lämna sina platser eller avstångs från studier, men att de praktiska resurserna här lade mycket stora hinder i vägen.

Tidevarvet har vänt sig även till högskolorna i Göteborg, för att höra om det här anser sig ha större möjligheter.

Två professorer, stadsfullmäktigeordföranden, professor *Malte Jacobsson* vid Göteborgs Högskola och professor *Erik Lindahl* vid Göteborgs Handelshögskola ha haft godheten besvara vår fråga, men ha icke mycket större förhoppningar än de tillfrågade vetenskapsmännen i Stockholm om möjligheterna för en positiv lösning.

Professor Jacobsson fann det självfalligt att Sverige under förhållanden, som de nuvarande hade traditioner i humanitet och vidsynhet att bevara. Han betonade, att det ur vetenskaplig och kulturell synpunkt givetvis vore en vinst att kunna bereda en fristad åt de av Tysklands främsta på olika områden, som ur ras- eller åsiktssynpunkter nödgas lämna sitt land för en tid.

När det gällde studerande vore frågan mera komplicerad, då universitet och högskolor redan voro överbefolkade.

Professor Jacobsson ansåg vidare, att det skulle varit av värde, om från akademiskt håll ett principuttalande gjordes, men ännu hade ingen satt sig i spetsen för att göra ett dylikt.

Professor Lindahl betonade att naturligtvis ingen i en situation som denna kunde ställa sig likgiltigt och avvisande.

Frågan gällde vilka praktiska åtgärder som vore möjliga att vidtaga. Beträffande studier vid våra högskolor funnes väl intet hinder för utländska studerande i den mån de kunde följa undervisningen. Här lade språket till att börja med kanske hinder i vägen.

När det gällde professorer, vore det endast de särskilt framstående som kunde mera varaktigt fästas vid universitetet, då likställighet oberoende av nationalitet vid lika kvalifikationer icke vore genomförd eller begärd, vilket väl också finge ske genom internationella överenskomelser.

Ur rent facklig vetenskaplig synpunkt menade professor Lindahl, vore det inte tu tal om, att inte framstående tyska vetenskapsmän skulle berika den vetenskapliga forskningen, om de för längre eller kortare tid finge sin verksamhet förlagd till svenska läroanstalter.

verket endast består av en bräddel i förhållande till deras skuldbörda, slutligen drivas att gå från gård och grund.

Internationella kvinnokongresser i Stockholm.

Internationella Kvinnorådet — I. C. W. — av vilket Svenska Kvinnors Nationalförbund är en avdelning, kommer att under sista dagarna i juni och början av juli få en särskild aktualitet här i landet. Den 26 juni samlas nämligen dess exekutiv till konferens i Stockholm, för att förbereda den stora förbundskongressen, vilken äger rum varit tredje år och nu skall hållas nästa sommar i Paris.

Det är flera stora samhälls- och speciella kvinnofrågor som skola förberedas i de särskilda kommittéerna för att sedan föreläggas exekutivet till behandling. Bl. a. kvinnors rätt till arbete under samma förhållanden och samma lön som männen, allmänna fredsfrågor, ungdoms- och barnskyddsfrågor, frågan om ungdom och film etc. Utom för exekutivets egna medlemmar är konferensen öppen för sgläster, och efter anmälan till fil. mag. *August Sturzen-Becker*, Luntnakaregatan 78 och mot en avgift av kr. 5:— äga tillträde. Ett stort offentligt möte kommer också att anordnas, i Konserthusets stora sal, torsdagen den 29 juni. Ånnet här *Ungdomen och arbetslösheten* och talare bl. a. ordf. i Svenska Kvinnors Nationalförbundet fröken *Kerstin Hesselgren*, fröken *Maltheson* från England och fröken *Kydd* från Canada.

Vi vänta en mycket stor anslutning, berättar förste vice ordföranden i svenska nationalförbundet, dr. *Ingegerd Palmé*. 42 nationalförbund är ju representerade i det internationella rådet, ett par är under bildning, organisationen är alltså stadd i ständig utveckling. En del av de nationella förbundens representera oerbörda medlemmskråk, så då gött som samtliga kvinnoorganisationer äro anslutna till dem, t. ex. *Föreata starnernas*, där bl. a. deras *Erkeskivners klubb* med hundratals medlemmar, är ansluten. Andra nationalförbund, exempelvis *Islands*, är självfalligt mycket mindre, men organisationen är helt demokratisk och sörjer för att de mindre talrika krav tillgodoses lika väl som de störstas.

I samband med I. C. W.'s kongress kommer även en *international lantushu-mo-derskongress* att hållas i Stockholm. Som värdkraft för denna kongress står *Nordiska Husmodersförbundet*, vars ordf. fru *Marie Michelet* från Norge, kommer att hälsa de utländska deltagarna välkomna.

Bakom denna lantushuödrarnas kongress stå de stora organisationer av rural womens, som särskilt i Canada och England spelat en så stor roll för lant-hemmens förhållanden.

Fru *Marta Sülverhjelm*, som varit Svenska husmodersföreningarnas riksförbunds representant vid de konferenser av mera förberedande art för lantushuödrarnas kongress som hållits i London och Wien 1929 och 1930, berättar för Tidevarvet något om den snabba utveckling dessa organisationer genomgått.

Redan 1915 togs initiativ till engelska lantushuödrarnas förening, s. k. *Women Institutes*, som bildades efter mönstret av de organisationer som mrs *Alfred Watt* redan grundat i Canada.

Dessa föreningar ha fullkomligt förändrat den engelska landsbygden, berättar fru *Sülverhjelm*, kvinnornas intresse för samhällsfrågor har blivit väckt, de ha fått intresse för att söka förbättra sina hem, alla dras med i ett aktivt arbete och kämer genom föreningarnas sätt att arbeta sin betydelse för det hela. Ganska märkligt var att iakttaga med vilken vana och säkerhet dessa kvinnor, som förut icke vägat säga knyst, stego upp och talade i församlingarna.

E. T.

Beteckningen ruralis eller lant-, säger

Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad

Kurser i medborgarskolan under 1933

Historia med statskunskap, psykologi, kommunalkunskap, mötsteknik, diskussioner över aktuella politiska och sociala frågor. Gymnastik och sång.

Stipendier kunna sökas.

Begär prospekt hos

Rektor *Honorine Hermelin* FOGELSTAD — JULITA

EN SOMMARKURS på 3 veckor 6—28 juli.

EN HOSTKURS på 3 veckor 7—29 september.

Jan-Erik Holm:

Fascism och moral.

Bland de talrika, en smula förbehållsamma, men i alla fall varmhjärtade sympatitryningar för Hitler man får höra från borgerligt svenskt håll, är det sällskilt en som, frapperad, den kommer mestadels från djupt religiösa människor: ja, det är förstas alldeles rysligt med judoförhållena och misshandeln och sånt där, men i *sedligt hänseende* har i alla fall en utprägning ägt rum i Tyskland, sen Hitler kom. Den tyska ungdomen var ju så moraliskt förvildad, det var på tid att den återfördes till renare seder.

Var den tyska ungdomen förvildad? Det var den visst inte. Atminstone inte på senare år.

Visserligen har t. ex. i Berlin en del ganska osmakliga natfokaler existerat, perversa och andra, och några av dessa har förtjänstfullt nog tillkommit av naziregimen, det ska villigt erkännas. Men dessa lokaler besöktes av nyfikna utfäringar och av äldre farbröder från landsorten, inte av den tyska ungdomen, för vilka de sannerligen inte utgjorde någon fara. Visserligen är det ett sorgligt faktum, att åtskilliga storslagsundommar, både manliga och kvinnliga, fallit offer för prostitutionen. Men det har inte berott på deras moraliska dekadens, utan på en nöd, om vars ohygglighet vi här i Sverige har svårt att göra oss en föreställning. Den skadan kan man här utrota genom att ge ungdomen arbete och bröd, inte genom några kyskhetsdekréter. Såvitt jag vet har det ännu inte lyckats Hitler att ge ungdomen bröd, för alla kan han ändå inte sysselsätta i sin bruna armé, så prostitutionen florerar väl nu som förut, om än i livet undomgående former. Jag förmodar att inte så få följt de båda vätesuperoxidblonda ynglingarnas exempel, som jag såg på nattkvat på Kurfürstendamm: de hade prytt sig med hakkers. För någon tid sedan läste jag en näpen historia i en stadsmuseumtidning: nattsyster Frieda samtalat på en av sina expeditioner med en gatlicka, då två kvinnliga kommunistar komma tilllädes och varna flickan för det kyrkliga infly-

andet. Flickan avvisar dem i mustiga ordalag och förklarar sig vara »deutsch-national bis in die Knochen». Syster Frieda konstaterar, prisande Gud, den politiska sammanhållningen ända ner i samhällets dragg.

Ett faktum är emellertid, att hos många unga nationalsocialister en uppriktigt och alls inte förljungen puritanism gjort sig gällande. En reaktion mot den alltför stora erotiska frihet, som obestriddligen existerat i Tyskland (som en följd av världskriget och inte av demokratin eller kommunismen). Men denna reaktion finner vi hos ungdomen i alla läger och ingalunda bara hos den nazistiska. En fascist moral har redan sedan flera år tillbaka vunnit insteg hos den tyska ungdomen. Det är inte Hitlers förjänst.

Vad som skiljer Hitlers sedlighetspropaganda från andra försök till höjande av moralen, är väl närmast hans förordande av o begränsad barnalstring. Barn vill nog de flesta människor gärna ha, men de icke-nationalistiska tänker också en smula på barnens framtid och känner sitt ansvar. De rättrogna nationalisterna förbjudas att känna dylikt ansvar, de ha att utöka statens mänskmaterial, och därmed basta. Kanske är det det som i så hög grad tillitlar vissa religiösa personer. Ja, och Hitler håller på familjen och hemmet, heter det vidare. Det gör han visserligen, teoretiskt, men i praktiken inordnar han efter sovjetryskt mönster även den yngsta ungdomen i politiska organisationer, som avlägsnar den från hemmet. Den tyska ynglingen ska uppfostras först och främst till soldat. Finns det någon mera hemlös typ än soldaten?

På tal om kättarbålet på Opernplatz, har man i Sverige från somligt håll velat göra gällande, att det var ett uttryck för den nationella, tyska ungdomens renlighetskrav. Det låter så vackert: en ny, idealistisk ungdom reagerar så häftigt mot smutslitteraturen, att den låter den gå upp i lågor. Men hur förhåller det sig i verkligheten med den saken?

En aldrig så flyktig blick på den svarta listan övertygar en om att några smutsförfattare inte finns representerade där. Är Heine och Wasserman kanske smutsförfattare? Nej, men de är judar. Är bröderna Mann eller Erich Kästner smutsförfattare? Nej, men de är demokrater. Ingen bok blev bränd på Opernplatz därför att den var osedlig, utan endast på grund av att dess författare var jude eller vänsterman.

Det finns smutslitteratur i Tyskland. Men den hamnade inte på kättarbålet.

TVå synnerligen osmakliga författare, Hanns Heinz Ewers och Arnolt Bronnen, stå t. o. m. högt i gunst hos det national-socialistiska partiet. De togo i rätten tid på sig hakkorset, och deras upptejade fantasi rotar nu inte så mycket i det rent sexuella som i bloddrypande sadism. Ewers' bok om nazist-martyren »Horst Wessel» och Bronnens »O. S.» om striderna i Oberschlesien hör med sitt förhållande av en bestämt våldsmentalitet till det mest upprörande man kan läsa.

Man har svårt att förstå, varför somliga moraliska människor ta vid sig så mycket mera, om någon begår ett sedligt felsteg, än ifall de få höra om hur medmänskligt sparkats och piskats ihjäl. Det förra anser de absolut oförlåtligt, men det senare kan de eventuellt begripa som utslag av ungdomligt överspänd idealism.

Jag är inte närmare orienterad i den italiensk-fascistiska ideologin, men jag antar, att man också hos Mussolini sätter moralen mycket högt. Då är det egendomligt att i varannan italiensk bokläda finna Pittigrillis tarvliga, pornografiska romaner.

Lyckliga amatörer.

Ute vid Alsten ligger Scenstudion, den lilla intensiva och målmedvetna konstens verkstad, där en stor del av de organiserade teateramatörernas pionjärarbete utföres — under ledning av regissören och skådespelaren, doktor M. Schischkin, före kriget medlem av skådespelartruppen vid Konstmärka teatern i Moskva.

Redan själva de yttre anordningarna i Scenstudion verkar tilltalande. Inån den lilla enkla, moderna salongen till den med alla handla dyrbara minnen och troféer, teckningar, konstverk, efterträngsvärda namnteckningar och självporträtt av stormän inom teater och konst prydda källarvåningen. Det är den s. k. teatergrottan, som befinner sig en trappa ned under scenen och salongen. Och den yttre utstyrelsen motsvarar på ett ganska märkligt sätt den anda som genast träffar en till möttes av intensivt intresse och arbete för uppgettarna — från både ledarens och amatörernas sida.

Scenstudion är inte gammal, den invigdes i januari i år. Men några av scen-sällskapen ha redan arbetat ganska länge, det äldsta av dem, *Fågarna*, upplever nu sitt fjärde verksamhetsår. Namnet på dessa olika scensällskap, *Fågarna*, *Viljorna*, *Gnistorna*, *Rymn* och allt vad de heter, börja också bli alltför välkända och uppskattade. Hitills kanske mest genom sitt förmedlande av den nya uppställningsform som kallas *talbör* eller massedeklamation. Genom ett oerhört allvarligt och hångat arbete, ständigt inspirerat av den osedvanliga, konstnärliga ledarebegåvaning som dr. Schischkin besitter, ha flera av dessa amatörgrupper verkligen uppnått den för amatörer såvårderade frömålen, som kan göra deras prestationer till något mera än endast en tillfällig förstärkelse för det själva.

Vi komma ut till Scenstudion under en av pingstdagarna, just medan en liten grupp ur *Fågarna* som intensivast är sysselsatt med repetonier till sitt livs stora premiär: Oskar Braatens *Bra människor*, som ges om lördag på den förnärmsta scen i va i Sverige, nämligen Dramatens. Föreställningen, som äger rum i samarbete med Stockholms fackliga centralorganisation, har anordnats till förmån för arbetslösa och *Fågarna* medlemmar uttycka sin stora tillfredsställelse med det tillmötesgående, som visats sällskapet från Dramatens sida. Att man arbetat för att visa sig värdig det stora prövet, behöver inte sägas.

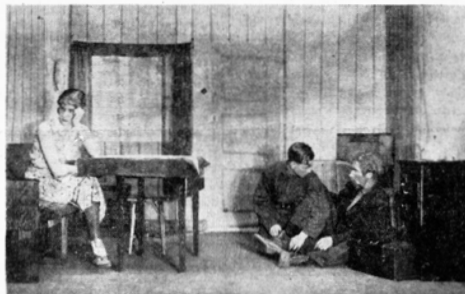
— Vi har, berättar styckets översättare och huvudrollinnehave, *Eric Nilsson*, repeterat med korta raster två hela dagar i sträck nu i pingst.

— Och det kommer att bli ett fullkomligt tomrum för oss, sedan föreställningen är över och man inte längre har den att arbeta för, försäkras oss en annan av de unga skådespelarna.

Hela sällskapet består av ett femtiotal män och kvinnor. Alla möjliga olika yrken äro representerade, chaufförer, smeder, snickare, trädgårdsskötare. Man arbetar i grupper och är för närvarande sysselsatt med flera olika, större uppgifter. I den största av dessa, föreställningen på Dramaten, medverka tio »Fågels».

Det är dock tydligt att — alldeles öfreende av föreställningar och yttre framgångar — ett levande intresse för en stop sak besjälart arbetet i den vackra lilla studion ute vid världiga Alsten: den att ge varje yrkesarbete ett tillfälle att vid sidan av sitt yrkesarbete eller sin arbetslöshet odla någon form av konst med allt vad den kräver av äkthet och ödmjukhet och allvarligt arbete.

Casan.

Scensällskapet *Fågarna*.
Se en ur andra akten av Oskar Braatens, *Bra människor*.

Norden inför världsläget.

Det var under sällsynt gynnsamma B betingelser, gemensamt skapade av försömmaren underbara flärg och vådrets gunstiga makter, som Internationella Kvinnoförbundets ombud från de skandinaviska länderna samlats på Eke-red i pingst till överläggningar om det gemensamma arbetet, i denna tid särskilt betydelsefullt och nödvändigt.

Fru *Rut Adler* hälsade den skandinaviska sektionen av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet välkommen till Eke-red.

Dr *Naima Santhom* skildrade därefter hur delegater från de 42 länder i alla världsländer, som tillhöra ligan, samlats till exekutivmöte i Genève. Kvinnoförbundets föräldrat kännetecken hade varit, att det allmännast till samvete vakat i tider av nöd och fara, och att det modigt sagt sin mening. Detta hade även skett nu.

Pingstdagen ägnades åt överläggningar över: *Norden inför världsläget*. Ord-förändarna i sektionerna, fröken Matilda Widgren, Sverige, fru Martha Larsen-Jahn, Norge, och fru Thora Daugaard, Danmark, gävo en redogörelse dels för

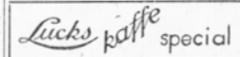
de utrikespolitiska linjer som fullföljts av deras delegater, dels för de inrikespolitiska frågorna i respektive länder.

Överläggningen koncentrerades omkring de symtomen av världsläget, som i närvarande stund ingått mest oro, nämligen de nationalistiska strömningarna, våldstendenserna mot olikänkade och rashatet. Omkring detta kom också dagens andra överläggning: »Vårt ansvar inför fred och frihet» att röra sig.

I diskussionen om de vägar man lämpligast borde använda sig av i sitt upplysningsarbete, gav fru Ingegnam-Knutson, Norge, en redogörelse för rustningsbudgeten i olika länder under en självspred. Av denna framgick bl. a. att de länder som hade den största rustningsbudgeten hade den minsta undervisningsbudgeten, och omvänt.

Dagens förhandlingar slutade med ett uttalande som betenade Internationella kvinnoförbundets uppgett i arbetet för internationellt samförstånd samt för tanke- och yttrandefrihet.

Vad ett offentlig möte talade sedan kapten *Branskov* över ämnet: *Rustningskapitulet en fara för demokrati och fred.*

Bagarstugan

HORNSTATEN 37 Tel. Söd. 70 00
KÖLUNGAGATAN 65 .. 73 37
GÖTGATAN 52 .. 33 90

Råd och Rön

DIETKOST

Vid överansträngning
VARTROTTHET OCH OLUST
pröva någon av våra närande och kraftgivande läppressade
VEGETABILISKA SAFTER
av Björk, Nässla, Egghår, Johannesört, Maskros, Vitlösk, Malört m. fl.
24 olika sorter finnas. Begär prospekt.
Schoenbergers Generalagentur.
Linnégatan 25, Stockholm. Tel. 60 91 97.
Ombud antagas på alla platser.

DUPLICERINGSBYRÅ

Skriv- och Dupliceringsbyrå
ÖRNEN
Tel. 20 39 56 Kungälvsgatan 55, 2 tr. Tel. 20 39 56
STOCKHOLM Tel. 20 39 56
Masjinskrivning: Översättning: av alla slags handlingar. Tyska, Engelska
Duplicering: Tyska, Engelska
Sjökompender, Franska, Spanska.
Förstklassiga referenser.

GARN, TRIKA

ö SYBEHÖRSAFFAR
(Selma Eklund)
23 Erik Dahlbergsgatan 23
Tel: 62 86 17.

Prima varor — Läga priser

HOTELL

Bo i Stockholm
Missionshotellet Norden
Drottninggatan 46
Förstklassigt — Centralt — Billigt
Tel.: 10 99 04, 11 65 10, 11 65 15.

HALSOVÅRD

Stockholms Fysikaliska Kuranstall
Hornsgårdsgränd 18, 1 tr. **SKODSBOGSMETOD**: Effektivt kurbehandling av gilt och reumatism, nervsvaghet, ämnesomsättningsstörningar, Herr- och dam-avledning.
Begär pristista. Tel. 67 54 44, 61 06 78.

MOBLERINGSAFFÄR

STILFULLA MöBLER
efter egena ritningar.
Kostnadsförel. utarb. Vackra Enrumsmöbler på billiga. Läga omkostnader.
Billiga priser.
JOHN ERICSON
Wallingatan 42. Tel. 20 59 95.

Läs

Gymnasieutbildningen

KONTAKT

ORGAN FÖR SVARJES SOCIALISTISKA STUDERANDE UNGDOM
Nr 2 har nu utkommit. Ur innehåll: Omredovisning av språkuppbyggnaden av prof. Johan Almqvist.
Sovjetryssland av i dag av fil. lic. Leif Björk.
National-socialismens upmarsch av stud. Kjell Hjern.
Fosterlandskärlek av förl. Ebbe Linde.
Den misskände sångaren (Bellman) av bokförläggare Einar Ljungberg.
Hollywood-filmen och socialismen av red. Somerset Logan.
Dikt och tendens av förl. Ture Nerman.
Ar historia tråkigt? av fil. kand. Karl Nilsson.
Skolan och de politiska partierna av lektor Gösta Setterberg.
Dän studerande ungdomen äkk socialdemokratiska uttalande av chefred. Fredrik Ström äkk brödotkörer Bror Malmqvist.
Dän nya tidens tur — dikt av stud. Fredrik Red.
Lektor Karl Thunell äkk himmelriket av E. S.
Skolan, ungdomen och krisen av fil. kand. Kjell Hjern.
Marx och vi av fil. kand. Helge Akerhielm.
Litteraturrevisioner av fängelseassistent Torsten Eriksson, förl. Arnold Ljung- gatan 1.
Lösnummer försäljs:
i Stockholm på Claris' exp., Lilla Nyg. 4.
i Göteborg av stud. Kjell Hjern, Ljung-gatan 11 samt å ABF, Pusterviksgatan 15.
i Uppsala av jur. stud. Ingrid Jacobsson, Borgegatan 3.
i Lund på Claris' exp., S: Petri Kyrko-gatan 1.
i Linköping av lektor Gösta Setterberg, Barnhemsgatan 2.
i Jönköping: i alla cigarraffärer.
Pris 2 öre.
Nya ombud antages. God provision!
Fullständig reträtt! Tillskriv i dag!
GYMNASIEUTBILDNINGENS KONTAKTS exp., Jönköping.

Restaurang
Port Arthur
Blekkingatan 40
(Hörnet av Götgatan)
Bra matställe

Finland i valets tecken.

(Forts. fr. sid. 1.)

trädande av ett flertal politiska meningsnyanser, vilka, grupperade sig om de gamla, partierna i valförbund med dem eller utan, såväl i valkampanjen som i riksdagens forum vilja göra sina röster hörda, sina åsikter gällande. Man kan ha olika åsikter om fördelen av att alla dessa nyanser självständigt utpträda i landets politiska liv öfverhuvud, det förefaller dock, som om denna urvattning av åsiktsmotsättningarna skulle verka utjämnande på motsättningarna i samhällslivet i dess helhet.

Nyländs tättbefolkade län med dess relativt starka svenska bosättning kan sägas utgöra det ungefärliga uttrycket för hela landets politiska upplinjering, sådant det framträder på den småningom färdiga valsedeln. Trängslen på denna är som sagt större än någonsin förut. Kring finsk höger samlar sig fosterländska folkföreningen, vidare ha vi Ruutus och Kalstas nationalsocialistiska nyanser, Johanssongruppen, framstegspartiet, agrarna, småbrukarna, socialdemokraterna samt det svenska folkpartiet och svenska borgerliga vänstern. De s. k. »iskmiehets» listor, vilka bära stark högerfärg, men ha kommunister uppställda bland kandidaterna, ha av valnämnden förklarats ogiltiga så när som på två listor.

Svenska Folkpartiets kandidatlistor äro de ymnigaste i Nyländs län. Inom denna folkpartigrupp, som hittills utgjort det svenska folkets samlade nationalitetsström, har samma tecken kunnat observeras, som gjort sig gällande i landets övriga politiska liv. Partiet har sålunda redan inom sig sönderfallit i tvänne fraktioner, svensk unghöger och svensk center. Denna center tynges visserligen ännu av vissa oklara politiska grepp om gruppens representation, idet den alltiämt utgår från

den gamla folkpartisåskten, att alla svenskar kunna rymmas inom detsamma och därför läta sin begränsade kandidatnumrerär ännu uttunnas även av vildar — på vilkas åsikt gruppen ju icke kan vara säker. Folkpartiets medlemmar ha för övrigt tills för tre år sedan, då en viss centernyans påtvängs denna i motsättning till unghögerfraktionen inom partiet, över huvud intet allmänheten framstätt såsom vildar, med rätt att i varje enskild fråga rösta efter sin inre övertygelse.

Denna gång har det märkliga inträffat, att utom svensk borgerlig vänster och socialdemokrater, även Kalstargruppen ger vackra svenska utfästelser, varför en viss splittning av svensks folkets röster i för dem dock så betydelsefulla avgöranden, som i denna riksdag stå på spel kan förutses. Man rustar sig nämligen oavsett alla andra politiska nyanser till strid på en bred nationell valfront, med från finskspråkigt håll utgående paroller: bort med svenska språket från Finlands universitet, som bör självständigt förlämnas, tvåspråkighetens avskaffande från grundlagen, den finskspråkiga nationalstatens förverkligande.

På en finskspråkigt ört, där svensk riksdagsrepresentation icke kan ernås, ha finskvenska borgare beslutat rösta på svensktalande kandidater inom den s. k. fosterländska rörelsen, en åktlinsk borgerlig högergrupp, medan i Viborgs län en svensk kandidat uppställts — utan möjligheter till inval. I en kommande artikel skall kvinnornas inställning till dessa val, som även förreter nya nyanser, närmare beröras.

Helsingfors i juni 1933.

Märta Schulz-Cajander.

raka varuvägar. Vi arbetar på att förkorta vägen från producent till hushåll. Den raka vägen ger både producent och konsument största valutan.

kooperativa

De tyska reformskolorna ha blivit soldatskolor.

Miss Sadie Elizabeth Fitzgerald är en framstående och förtjusande amerikansk pedagog, som just nu befinner sig på någon tids studiebesök i Sverige. Tidevarvet träffar henne på Kvinnliga medborgarskolan vid Fogelstad, där hon med synbart intresse tar del av arbetet under den pågående värkuren och där hennes intelligenta, livfulla personlighet tydligen också tillvunnit sig de unga kursdeltagarnas stora sympatier. Miss Fitzgerald är till yrket lärarinna vid ett läroreminarium i Föränta stater, men har nu under ett års tid själv studerat vid Columbia-universitetets avdelning för utbildning av lärare. Tydligt har hon där kommit att intaga en mycket framstående plats, ty då huvudläraren i pedagogik, dr Alexander i är planerade en resa till Tyskland i och för studier av olika reformskolor, skickades miss Fitzgerald i förväg för att göra förstudier och planera resan för honom.

Försedd med rekommendationsbrev till de främsta av reformskolornas pedagoger anlände miss Fitzgerald till Tyskland. Och vad fann hon? Inte en enda av dem som sökte träffades längre i sin skola. De voro avsedda, sutto hemma fullkomligt avskurna från sitt arbete. Skolorna voro förvandlade, inte endast till läroanstalter av den typ som härskade

före kriget i Tyskland, nej, arbetsmetoderna hade återförts ända till Fredrik den stores tid. Miss Fitzgerald kunde inte annat än skriva återbud till dr Alexander med rådet att slå Tysklandsresan ur hägen. Sedan beger hon sig, för att åtminstone ha något utbyte av sin färd, till Ryssland, för att studera undervisningsväsendet där.

Vi komma vid miss Fitzgeralds skildring av de tyska skolförhållandena att tänka på en annons, som stod att läsa i *Völkischer Beobachter* i förra veckan. »Nationalsocialisterna», stod det, skicka Edra söner till vår, sedan sin begynnelse nationellt ledda privatskola, vars elever alla tillhöra Hitler- och Stahlhelmsungdomen! Upplöstan till pliktmedvetna män. Militäriske skolordning. Militärsport — Wehrsport. Segelflygning. Kvartitäre återvinnna förlorad tid.» Etc.

Annonsen talar för sig själv. Mot denna bakgrund synas miss Fitzgeralds synpunkter på uppfostrans betydelse särskilt viktiga.

— Det är min övertygelse, säger hon, att om det överallt finnes sådana små rörelser som just denna Medborgarskola vid Fogelstad, där människor lär sig att tänka självständigt, skulle en katastrof som den tyska aldrig kunna hända.

—n.

Avrustningskonferensen fortsätter.

(Forts. fr. sid. 1.)

om en sanktionsarmé under direction av Nationernas förbund och utrustad med de anfällsvapen som de enskilda staterna icke skulle få äga. Men det har nästan blivit tyyst om den. Den är inte mera aktuell. Den aktuella frågan gäller nu vad stormakterna vilja förbinda sig till för att komma en angripen stat till hjälp. Så rädda äro vissa stater för att avrustningskonferensen skall komma fram till en konventionell solidaritetsförklaring mot angripare, att de icke ens vägrat sig på att anta den oklanderliga definition på vad en angripare är, som presenterades dem innan konferensen ajournerades. Italien och Tyskland neka av skäl som de veta bäst, de se kanske sig själva som framtida angripare. England, det är engelska regeringen, nekar därför att den är ohögad att gå ett steg fram mot en solidaritet som betyder ytterligare ansvar. Föränta stater ha gått så långt som att förklara sig villiga att avstå från sin gamla doktrin om havens frihet och rätt att hålla sig neutrala i en konflikt. Därast deras egen åsikt om vem som är angripare sammanfaller med N. F:s och de gilla de beslutna sanktionerna, gå de in under ekonomisk bojkott. Det är synd att i det ögonblick då den nya regimens elan och prestige i Föränta stater möjliggör sådana medelvägen där, är Englands nationella block för imperialistiskt för att förmå sig till en helhjärdad kooperation med U. S. A. Ingen begär av England militära ingripanden i europeiska konflikter utöver vad det lovat i Locarnopakt, d. v. s. skydd för Frankrike—Tysklands gemensamma gräns. Men ekonomisk solidaritet mot en angripare borde England förmå sig att löva, om det över huvud vill ha någon slags överenskomme om avrustningen i harn.

Det är klart att det är ett offer. Alla stater måste offra något, kanske mycket, för att vinna den fördel som det vore, att få till stånd en avrustningskonvention och därmed en avspänning i Europa. Svårigheten är för alla att göra detta offer. Ingen vill det. Även om ingen vill ha krig, så vill heller ingen försämrä sin ställning vid ett eventuellt krig eller försvaga den makt på vilken dess position i världen vilar.

Det märkvärdigaste av alltihop är egentligen att stormakterna tänkas hålla på med hela den här avrustningsstrategien och med Nationernas förbund. Båda delarna är emot deras vilda suveräna natur och är för den skull, som allt som är mot naturen, oerhört kvalfullt, tungt och insprängt med syndfall och skam över syndfall.

Det har man ju alltid tänkt sig att det var världsoptionens alltmåra klarande veto mot krig såsom orimliga, ändamålsenliga och brottsliga som drev herrarna i folkens exekutiver, det vill säga regeringarna, att åtminstone uppehålla skenet av att göra det yttersta för avrustning.

Men när nu plötsligt en annan strömning sätter in från Tyskland, en rakt motsatt opinion, som sätter soldatidealen och soldatdygderna i högsta led och proklamerar en nationell hybris av oerhörda mått, varför passade inte regeringarna på tillfället och förklarade att nu är avrustningen inte längre aktuell, nu har vi ajournera på obestämd tid? Detta förslag var framme men gick inte, märk det, igen. Var det därför att Hitler berövade de andra den chansen genom ett riksdagstal i strid med hans egen ideologi?

Knappast, för vad betyder ett riksdagstal mot det faktum att hela detta talrika, obestämda, missnöjda tyska folk nu militariserat till kropp och själ och berusas med nya storhetsdrömmar.

Nej, det är väl så att även regeringarna veta att folkmeningen som utömer kriget har rätt, och att därför ett måste ligger över dem, jagar och tvingar dem. Inte så långt som till en verklig handling, ett offer, en överenskommelse. Men så långt att de ta på sig lidandet och risken av att åter om några veckor börja på som förut igen.

Om krig faktiskt är ett vansinne, så kan vilken diktator som helst besluta att starta detta vansinne, men ingen, inte ens Gud själv, kan ändra på det och göra det till ett vinstgivande, upprykande och i allo lämpligt företag. Detta är vårt enda hopp och vår enda utgångspunkt för fortsatt arbete.

E. W.

Råd och Rön

FOTVÅRD

Rationell fotvård

Syster Elisabets Fotvårdsklinik,
Kungälvsgatan 50, III, läsa.
Tid pr. tel. 20 37 90, kl. 10—5 e. m.

KEMIKALIEAFFÄR

Siri Nilssons

KEMIKALIE- & TEKN. AFFÄR
SKEPPARGATAN 74
Tel. 740 02.

Varor hemsändas.

MUSIKSKOLA

Aurora Molanders Musikskola

Nybrog. 76, II. Tel. 69 01 65, 21 66 67. Baltajobaden, Lidings-Brevik, Åkerö, Möry, Stokk-sund, Undervisningslokaler även på Noor, Böder och i Västertåden. Lärare: Piano, alt., musiklära, harmonika. Vårterminen börjar den 14 jan. Upplysningar o. anmälningar för samtliga undervisningskolor: Fröken Aurora Molander, Nybrogatan 76, II. Mottagningstid vard. 1—2

TVÅTT

Kahns Tvätt

Tvätt, och mangling 45 öre. Vålgjort arbete. Hämtas. Gyllenborgsgatan 8. Telefon 53 71 20.

VÄVSKOLA

VÄLEVER,

gärna fruar, emottags på längre eller kortare tid. Såväl kvälls- som förmiddagskurser.

Anna Månsson, Rättviksvägen 18,
Nockeby. Tel. Nockeby 735.
Beställningar av vävnauder utföras.

VARJE MUSIKVÄN

köper bäst och billigast alla slags Musikinstrument, Strängar, tillbehör, Grammofoner och Skivor.

Färska Pirastrostrågar inkomna varje vecka.

Största sortering.

GOTTF. JOHANSSONS MUSIKAFFÄR

73 Västerlånggatan. (Hö:n, av Järntorget.)

Stockholm.

Rikt ill. prisgarant gratis och franco.

VEGETARISK KOST

Vegetarisk Kost

Skillingränd 3, 1 tr.
Lunch och Middag serveras.
Läckra veg. smörgåsar på beställning.
Ring 53 79 93.

TIDEVARVET

Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION:

Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION:

Telefon 20 48 42.
Kontorskl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiron 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25,
kvartal kr. 1:75. Lösnamnet 15 öre.
ANNONSPRIS:

I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1933

Zetterland & Thelander Boktryckeri-A.-B.